

Milí bratři, milé sestry,

už od 2. stol. po Kr. se mnoho vykladačů domnívá, že se tento dnešní oddílek z listu Efezským týká právě křtu. *V něm byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o svém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého.* Ta vtisknutá pečeť svatého Ducha – to je podle některých křesťanů obraz křtu, který církev udílí dětem, anebo dospělým lidem, kteří přijali Krista.

Ale Pavel zde o křtu vlastně nemluví. Anebo křest alespoň výslovně nezmiňuje. Namísto toho mluví o slyšení evangelia, o víře a o svatém Duchu.

Když jste uslyšeli slovo pravdy – tak začíná dnešní dvojverší z Písma. Naše generace má někdy pocit, že slyšet už nestačí. Že slyšet je málo. Vzpomínám si, jak mi jeden pedagog a praktikující křesťan jednou řekl: *Asi je na čase, abyste se také vy, evangelisti faráři, zamysleli nad tím, jak účinně zvěstovat evangelium a nespoleháli se jen na uši člověka. Měli byste při bohoslužbách zaměstnávat také oči a ostatní smysly věřících. Musíte jít s dobou – nejenom kázat z kazatelen „to slovo“.* Vtipné bylo, že tento člověk učil na konzervatoři, sám pianista. Byl tedy odkázaný právě na sluch svých posluchačů.

Církev by tedy měla jít s dobou... V našich kostelích bychom měli mít hned vedle kazatelen třeba velké promítací plátno. To kdyby kazatel nudil a unavoval svými slovy posluchače, lidé by měli možnost se zabavit pohledem. Něco sledovat. Vždyť na sledování je dnes člověk zvyklý, na zírání do počítače nebo do televize je doslova závislý. Anebo je možné udělat z bohoslužeb nějakou show. Třeba by mládežníci mohli při každé důležité větě v kázání plivat oheň. A o velikonocích, na Neděli vzkříšení, si po večeři Páně uděláme před kostelem ohňostroj.

Samozřejmě přeháním. Ale tím chci vyjádřit, že v tomto směru jsem konzervativní. Slovo stačí. Pokud je to slovo pravdy, pak stačí. A slyšet slovo pravdy – to bohatě postačí k tomu, aby se z nevěřícího stal věřící, z umdlévajícího horlivý křesťan, z vlažného horký. Slovo pravdy je dostatečné.

Vždyť to je biblický princip. Slyšení slova je hluboce vkořeněno v Písmu a křesťanské tradici. Hospodin svým slovem tvoří svět. Bůh mluví – a svět povstává k životu. Abraham slyší Boží slovo – a na jeho základě totálně změní celý svůj dosavadní život. *Odejdi ze své země... Učiním tě velkým národem, požehnám tě, velké učiním tvé jméno.* (Gn 12,1-2) Mojžíš sice vidí hořící keř – ale to je málo! Teprve až k němu Hospodin promluví, stane se z Mojžíše nový člověk, odhodlaný vysvobodit lid Izraele z egyptského pekla. *Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův. Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.* (Ex 3,6-10) A v prvním čtení jsme slyšeli: Nikoli „Viz, Izraeli! Dívej se, Izraeli! Ale: *Slyš, Izraeli!* Dále všichni proroci mluví ke svému lidu – a lid má možnost slyšet slovo pravdy, slovo Boží. A Ježíš je také odkázaný na Boží slovo! Při křtu v Jordánu na něj sice sestoupí Duch svatý coby holubice a vidí nebesa otevřená. Ale jeho nebeský Otec mu řekne: *Ty jsi můj milovaný Syn, tebe jsem si vyvolil.* (L 3,22) A toto slovo pravdy se stane Ježíšovou posilou na poušti, když ho ďábel pokouší. Ne to, co viděl. Ale to, co slyšel – že Hospodin za ním stojí a že v něm má zalíbení. Že je Boží Syn.

A copak sám Ježíš posílá své učedníky hrát lidem nějaké divadlo? Ne, on je posílá kázat! *Jděte a kažte, že se přiblížilo království nebeské.* (Mt 10,7) Ježíš nás posílá kázat! A celý tento biblický exkurz završme známým veršem apoštola Pavla z listu Římanům: *Tedy víra z slyšení, a slyšení skrze slovo Boží.* (Ř 10,17 BKR)

Tedy: slyšet slova pravdy, naslouchat Božímu slovu – tak si to Bůh představuje. A tak tomu bude až do skonání věků. Evangelium nebudeme promítat. Evangelium budeme kázat! Evangelium nemají lidé vidět. Evangelium mají slyšet!

A jestli církev v dnešní době něco zanedbává, pak je to kázání Božího slova. Často totiž kážeme slovo Boží nejasně, složitě, nudně. Nejsme dostatečně adresní a mluvíme v obecných frázích. Zdráháme se mluvit jako proroci, tedy schválně odmítáme se vši ostrostí mluvit o hříchu člověka, o jeho propastné vzdálenosti od Boha, o lidské neschopnosti sebe sama spasit. A přitom jen tak může vyniknout Boží láska k člověku, která si žádné podmínky neklade! A v neposlední řadě: někdy kážeme vodu a sami pijeme víno. To znamená, že mluvíme o novém životě v Kristu, ale sami moc nechceme jako noví lidé v Kristu žít, jeho následovat a i za cenu vlastní újmy poslouchat na slovo. To všechno samozřejmě brání tomu, aby druhí lidé slyšeli slovo pravdy, uvěřili mu a podle něj začali sami žít.

A to slovo pravdy, které probouzí víru, je evangelium o našem spasení. A tak to slovo pravdy dnes znovu a přece nově slyšme: Ježíš Kristus pro nás zemřel, bratři a sestry. Z lásky k nám obětoval všechno, co měl, všechno, čím byl. Proto, abychom my mohli žít blízko Pána Boha. Ale Kristus byl také Bohem vzkříšen, abychom my mohli být jednou také vzkříšeni k věčnému životu. To je pravda, na které stavíme náš život. To je slovo pravdy, které náš život jednou provždy proměnilo a neustále proměňuje. To je slovo pravdy, které našemu životu dává smysl a cíl. Na pozadí této pravdy rozpoznáváme jako lživé všechny řeči o tom, že člověk přece není tak zlý, že každý má v sobě dobro, že člověk se dokáže zachránit sám. Ale na druhou stranu odmítáme i poráženecké řeči o tom, že život je beznadějný, že spějeme do nicoty, že nám, lidem, není pomoci. Opravdu: není nám pomoci – ale Kristus nám ze své lásky jednou provždy pomohl. To je slovo pravdy, které drží náš život.

Pak tedy, po takové zvěsti, přichází víra. Rodí se, nebo se obnovuje víra. Nejprve mluví Bůh a potom člověk slyší a uvěří.

Vzpomínám si, jak se jeden můj přítel chtěl konečně něco dozvědět o Bohu, o víře. Já jsem mu dal k přečtení jeden pěkný katechismus. A on se do něj začel, a pak zajásal. Jedna věta se mu velice zalíbila: Věřím v Boha, protože se mi ze svého vlastního rozhodnutí dal poznat... *Aha*, vysvětloval mi. *Takže až se já rozhodnu, Bůh se mi dá poznat. / Ne*, opatrně jsem mu vysvětloval, *je to přesně naopak. Až se Bůh rozhodne, dá se ti poznat.* (Jinak řečeno: On k tobě promluví a ty ho poslechněš.) *Tak to je nanic*, řekl a otráveně švihl s katechismem o zem. Ten přítel chtěl být tím prvním a důležitým: Až on Bohu dovolí, Bůh se mu poslušně ozve a přijme jej.

Ale Bůh není loutka! Bůh není žádný služebník, který ochotně přiskočí, když si vzpomeneme a luskneme prsty. Ne! On je svatý Bůh, který se dává poznat tomu, pro koho se on sám rozhodne. On je laskavý Bůh, protože se vůbec někomu dává poznat. Vždyť hříšný člověk si zázrak víry vůbec nemůže přisvojovat. To mu nepřísluší.

A teď bychom očekávali tu zmínku o křtu svatém. Nejprve uslyšíme slovo pravdy, pak uvěříme, potom jsme pokřtěni, a pak na nás sestoupí svatý Duch. Tak je nám to vlastní. Ale neomezujeme tím moc a svatost svatého Ducha? Jakoby Duch svatý byl závislý na tom, zda křest vykonáme či nevykonáme. Jakoby Duch svatý čekal, až někoho pokřtíme. Ne, Duch svatý není závislý na jednání církve. Je to přesně naopak: To církev je závislá na jednání Ducha svatého.

Tak tedy: Duch svatý zpravidla přichází na člověka při křtu. Ne jenom, ne pouze, ne výhradně - ale zpravidla se to tak děje. To aby si církev nemyslela, že na ní snad závisí Boží dílo. To aby si nemyslela, že ona rozhoduje o tom, kdo bude mít Ducha svatého a kdo ho naopak mít nebude.

No dobře, ale víme my potom, kdo Ducha svatého má a kdo ho nemá? Na koho sestoupil Duch svatý a na koho nesestoupil? S kým Duch svatý pracuje a s kým nepracuje?

Tedy: kde bereme jistotu, že s námi a v nás Duch svatý žije? Že s námi je? Někteří říkají: V mimořádných a téměř zázračných událostech. Tam bereme jistotu. Ducha svatého mají v plnosti jen ti, kteří mluví v jazycích. A naopak jiní říkají: *Ducha svatého mají jen ti, které církev pokřtí.*

Ale my držíme Písma. Dnes jsme tu odpověď slyšeli. Kdo uvěří evangeliu, kdo přijme slovo pravdy do svého srdce, na toho sestoupí Duch svatý. S tím, kdo uvěří, Duch svatý pracuje. Toho, kdo vyznal svou víru, se Duch svatý ujímá v něm přebývá. Ať už je pokřtěný, anebo není pokřtěný. Ať už mluví v jazycích, nebo jen svou rodnou řečí. Kdo uvěří slovu pravdy o svém spasení v Kristu, toho se Duch svatý ujímá. Ne automaticky. Ale zcela svobodně. Bůh se totiž ve své lásce k člověku rozhodl držet se člověka – a v Duchu svatém je s každým, kdo v něj věří. Proto trváme na tom, aby rodiče, přinášející své dítě do společenství církve ke křtu, pochopili, že pokřtít dítě nestačí. Že je třeba také dítěti kázat, dovolit mu zaslechnout slovo pravdy doma i v církvi a vést ho k osobní víře.

Bůh nám tedy vtiskl pečeť Ducha svatého, když jsme uvěřili, říká list Efezským. Pečeť Ducha... Pečeť se dnes už nepoužívá tak často, jako ve starověku. Tehdy byla dosti užívaná. Když král vydal nějaký edikt, nějaké prohlášení, nebo podepsal nějakou smlouvu, bylo to opatřeno královskou pečetí. To aby nikdo nezůstal na pochybách, zda se opravdu jedná o listinu, za kterou stojí sám král. Pečeť byla tedy garantem pravosti, kvality a vlastnictví.

A nám Bůh dal svého Ducha jako pečeť. Opatřil nás svou pečetí. Duch svatý v nás a mezi námi – to je pro nás znamení, že patříme Bohu, že jsme jeho vlastnictvím. A jednou, až Kristus přijde znovu a nastolí své království, Bůh nás pozná podle svého Ducha. Podle své pečete, kterou do nás vložil. Jsme jeho, patříme jen jemu. Nosíme v sobě Boží copyright, Boží autorská práva.

Ale zároveň se zde mluví o Duchu svatém jako o závdavku. Dnes bychom řekli: Duch svatý je záloha. Bůh jakoby dává zálohu, když nechá svého Ducha působit v srdci člověka, v církvi, v tomto světě. Je to záloha, kterou nás Bůh ujišťuje, že jednou nám vyplatí celou částku, celou sumu – tedy, že jednou Bůh nastolí Boží království v celé své parádě, že učiní pro naši spásu vše, co nám slíbil.

Jak se říká třeba v knize Zjevení: *"Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi, ⁴ a setře jim každou slzu s očí. A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude - neboť co bylo, pomínulo."* (Zj 21,3n)

My všichni jsme tedy zapečetěni Duchem svatým, věříme-li evangeliu o Kristově záchraně. Duch svatý v nás a mezi námi – to je Boží záloha před definitivním nastolením jeho království. Duch svatý si sice vane, kam chce. Je zcela svobodný. Ale z Písma víme dobře, že chce být právě tam, kde je společenství víry, tam, kde se schází křesťané. Že také přebývá v srdci každého z nás. Tak tomu věříme. A za to Hospodina chválíme.

Modleme se: Hospodine, Pane náš a králi, chválíme tě za to, že jsi nás stvořil. Chválíme tě za to, že jsi tvému srdci byli drazí i poté, co jsme tě zklamali a odvrátili se od tebe. Chválíme tě za lásku tvého Syna, který neváhal pro nás obětovat úplně všechno. A chválíme tě za dar tvého Ducha, který v nás přebývá a mezi námi působí, který nás posiluje na cestě víry. Chválíme tě za dar Ducha svatého, který nás utvrzuje ve víře a uchovává pro tvé království. Amen.